

Sopsortering i BRF Träklotsen

Ett beteendeprojekt för att öka utsorteringen av matavfall från restavfall

Juni 2020 – Maj 2021

BAKGRUND	2
ORGANISATION OCH UPPLÄGG	2
PEDAGOGIK.....	3
NORMFÖRSKJUTNING.....	3
KÄNSLA AV ÄGARSKAP OCH TILLHÖRIGHET	3
ANEKDOTER	3
RESULTAT OCH ÅTERMATNING	4
VIDEO.....	4
PROJEKTAVSLUT.....	4
SPONSORMEDEL	7
RINGAR PÅ VATTNET	7

Tillsammans gör vi Sollentuna mer hållbart

Sponsrat av

seum
SOLLENTUNA ENERGI & MILJÖ

Bakgrund

Brf Träklotsen i Sollentuna består av 47 bostadsrätter, två hyresrätter och en lokal som hyrs ut till förskola. I januari 2020 samlades en grupp på initialt ett tjugotal boende i *Hållbarhetsgruppen* för att titta på hur vi kan leva hållbarare i en bostadsrättsförening. Högt på listan av möjliga aktiviteter stod 'Förbättra sopsorteringen och lokalen för detta', avseende ett av två gårdshus.

Vi ingick ett sponsoravtal med SEOM i juni 2020 och projektet sparkades officiellt igång under föreningens medlemsmöte 17 oktober 2020.

Organisation och upplägg

I slutet av augusti genomförde vi ett par Zoom-baserade undersökande möten som alla boende var inbjudna till. En särskild sopprojektgrupp om fem boende bildades. Gruppen träffades en gång i månaden med uppgift att styra projektet, genomföra utbildning, utföra mätningar och redovisa resultat samt informera och föra en pågående dialog med alla boende.

Projektgruppens första uppgift blev att sätta mål för projektet samt organisera utbildning. Efter en utforskande resa via bland annat plockanalys (inte möjligt) enades vi om att den så kallade utsorteringsfaktorn (andelen matavfall i restavfallet) vore en bra mätare. Mest för att det så tydligt utgörs av vanebeteendemönster som den enskilde kan styra över, dels för att det finns nationella mål för detta.

Formeln för att beräkna utsorteringsfaktorn innehåller en extern statistisk uppgift (central plockanalys utförd vartannat år) som vi inte har kontroll över. I praktiken förenklade vi därför vår uppföljning till att plotta och jämföra vikturvorna för mat- och restavfallet. För detta inledde vi ett fruktsamt samarbete med Klara Dalhielm på SEOM som sedermera försåg oss med veckovisa viktuppgifter för mat- och restavfallet, en upplösning som kunde återspegla vår beteendeförändring över projektperioden.

Ett schema med en-timmes små IRL / Zoom-baserade grupper utspridda över tid lanserades med syfte att nå alla boende.

Och så var vi igång!

Kick-off för sop-projektet 17 oktober 2020

Pedagogik

Det vanligaste sättet att söka påverka människors vanor bygger på premissen att *Information* leder till *Kunskap* som leder till ändrade *Värderingar* som leder till *Beteendeförändring*. Det är en linjär kampanjansats som visar sig vara såväl ineffektiv som kostsam och leder i bästa fall till kortlivad förändring – nya vanor återgår i hög grad till de gamla efter kampanjens slut.

I vårt projekt använde vi oss istället av en processinriktad, iterativ pedagogik (empowerment-pedagogik) som utgår ifrån deltagaren snarare än ämnet och skapa engagemang genom att ställa frågor. Våra sop-minikurser (ja, vi kallade dem så) var snarare ett en-timmes samtal mellan deltagarna. Vi berättade för varandra hur vi gör i köket och i sorteringen i gårdshuset och hur vi upplever det – vad som fungerar, vad som skulle kunna förbättras, vad som känns angeläget. I samtalen lärde vi av varandra, kom till nya frågeställningar och fick aha-upplevelser.

När vi hade faktafrågor av typen ”hur sorteras en viss sopa?” använde vi oss av Sören.nu, Sörabs frågedatabas och i viss mån Klara’s expertis. Samtalen kom förstås in på andra fraktioner än mat- och restavfall men på slutet av varje sop-minikurs etablerade vi *avsikten* att vara uppmärksamma på vad vi lägger i restavfallspåsen och gick sedan med våra nya ögon på en snabb inspektionsrunda i sorteringen och den nya platsen för grovsopor som vi införde under projektet.

Det iterativa i modellen består bl. a. av att regelbundet och på ett relaterbart sätt återkomma till alla boende med senaste resultaten och historierna och på så sätt bli påmind om sin intention att minska restavfallet. Vi anpassade också möbleringen i Sorteringen när restavfallskärnen minskade och matavfallskärnen ökade i antal, vilket på ett påtagligt sätt påminde om den pågående förändringen. På det individuella planet kunde detta ge kvitto på att vad den enskilde gör har betydelse – ’jag gör skillnad’.

Normförskjutning

När tillräckligt många (5-15%) i en population synligt börjar bete sig annorlunda märks det för de övriga som blir nyfikna och vill vara med att ’göra rätt’.

Känsla av ägarskap och tillhörighet

Sopsorteringen är mindre ’någon annans problem’ och mer ’vår angelägenhet’ – ”vår sortering fungerar bättre”, ”det luktar mindre i vår sortering”, ”vi skulle behöva...”

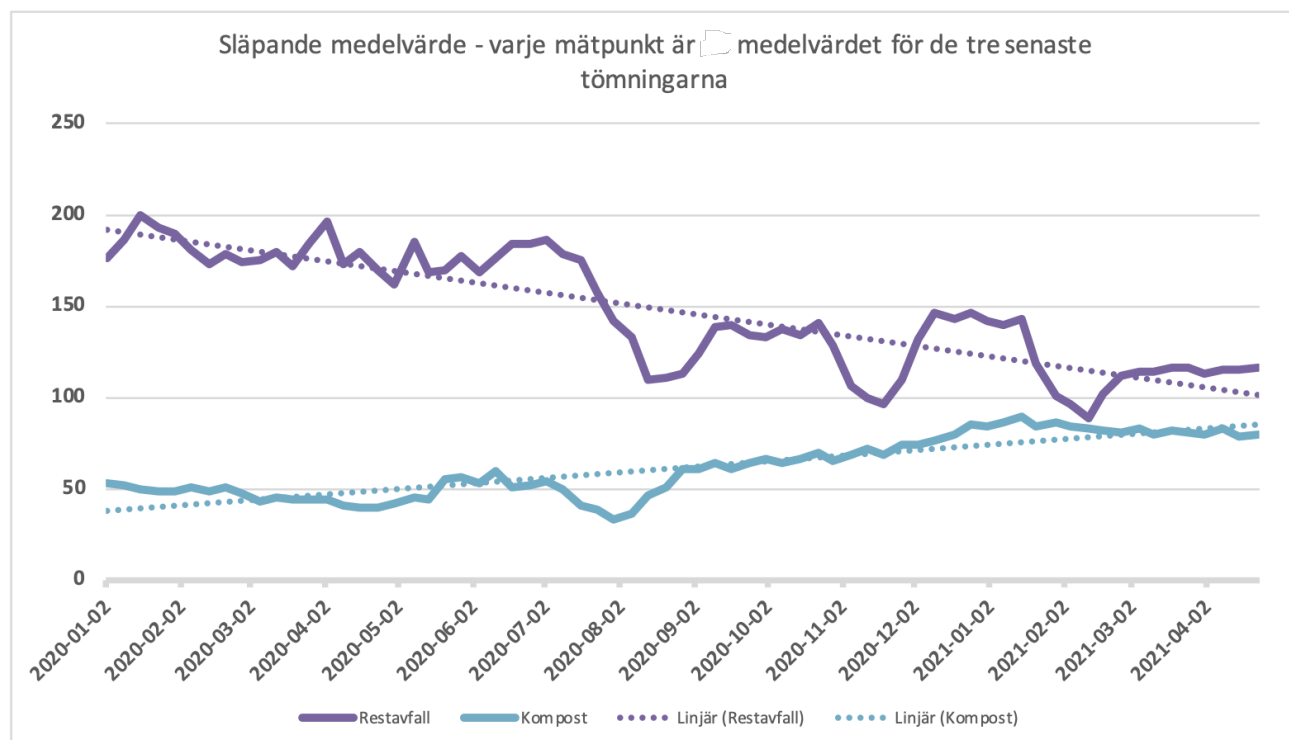
Anekdoter

Vid fikastunderna på gården hörs ’sop’-historier berättas, som ”...min väninna berättade att hennes restsopor vägde typ 250 gram per vecka och jag tänkte, va...? Och nu är jag nästan där själv!”.

Totalt hölls 12 kurstillfällen med 32 deltagare från 25 hushåll.

Resultat och återmatning

Till modellen hör som sagt att se resultatet av sina handlingar. De veckovisa viktuppgifterna från SEOM redovisades månadsvis [på vår hemsida](#) och i ett månatligt nyhetsbrevutskick (epost) som också finns på hemsidan. De senaste kurvorna visar vi stolt upp här:

Trenden är tydlig och vi är mycket stolta över vad vi åstadkommit 😊.

En av nycklarna till vår framgång är kontinuitet – i nyhetsbrev redovisade vi varje månad resultaten av våra ansträngningar. Det blev tydligt att det den enskilde gjorde, gjorde skillnad.

Video

Vi gjorde också en video som på ett lättsamt och lite humoristiskt sätt summerar projektet – den finns också [på vår hemsida](#).

Projektavslut

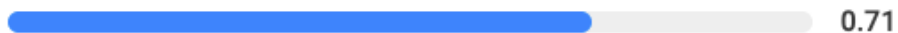
Projektet avslutades på corona-premissen på föreningens vårstäddag 15 maj 2021 men våra nya vanor räknar vi med ska fördjupas och spridas till samtliga boende. Vi planerar 2-3 uppföljningsmätningar under hösten 2021. Och det funna engagemanget ska vi bygga vidare på inom andra angelägna områden.

På avslutningen genomförde vi en online frågesport (slido.com) via våra telefoner. Följande respons fick vi på våra fem frågor:

Vad tycker du om vår sophantering?

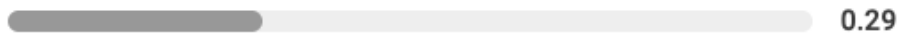
7

1. Mycket bra

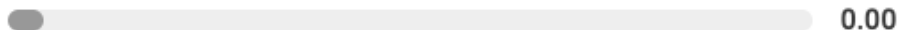
0.71

2. Bra men kan bli bättre

0.29

3. Besvärlig

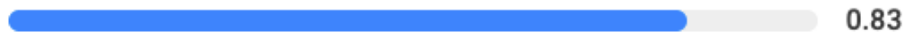

0.00

Hur svårt var det att ändra på dina sopvanor

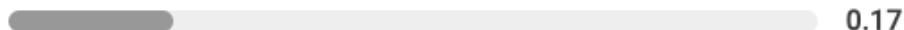
6

1. Lätt

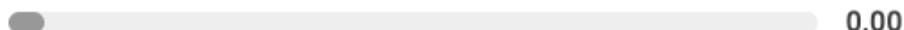
0.83

2. Jag har inte ändrat på några vanor ännu

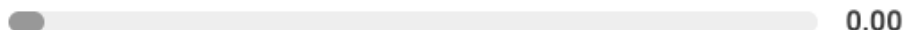
0.17

3. Sisådär

0.00

3. Svårt

0.00

Vad gör du med mat som blir över?

9

Slänger i restavfall

Slänger i matavfall

89 %

Sparar för senare

89 %

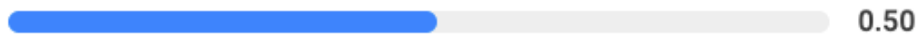
Har aldrig matrester

Vad händer med det som lämnas i matavfallet

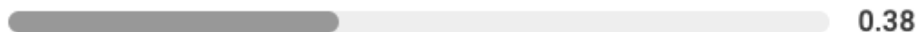
8

1. Det blir både biobränsle och kompost

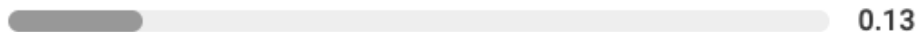
0.50

2. Det blir biobränsle till bussar

0.38

3. Det blir kompost

0.13

Om vi ska starta ett nytt projekt, vad ska det handla om?

8

Den gemensamma miljön (ute och inne)

50 %

Minska vattenanvändningen

38 %

Minska matavfallet

50 %

Att bo tillsammans i en bostadsrättsförening

75 %

Inga fler projekt, tack

25 %

Sponsormedel

Sponsormedlen har använts enligt tabellen. Återstående 673 kr kommer användas vid uppföljningsaktiviteter som planeras till hösten 2021.

Utgift	Kostnad
Förvaringsbackar	349
Sopsäckar	31
Förvaringsback + märkpenna	133
Gjutrör (grovsopor)	55
Förvaringsbackar	349
Presentkort viktävling	310
Frökort till alla, vårpresent	1 000
Tävlingspriser vid projektavslut	600
Uppskattning till videofilmare	1 500
Summa	4 327
Tot spons	5 000
Återstår	673

Ringar på vattnet

Vi vill gärna dela med oss av vad vi lärt oss – och vi vill gärna lära oss mer 😊.

Kontakta oss via traklotsen@gmail.com för diskussioner, funderingar och erfarenhetsutbyte.

Sop-projektgruppen
genom
Alexander Mehlmann

